

Kontradiktion i familieretssager

Familieretsdirektoratet havde genoptaget en sag vedrørende begyndelsestidspunktet for børnebidrag på baggrund af en oplysning i en skrivelse fra den ene parts advokat om en landsretsdom i sagen. Direktoratet orienterede den anden part om baggrunden for genoptagelsen, men vedlagde ikke advokatens skrivelse.

FOB nr. 87.89

Udtalt, at jeg ville have fundet det ønskeligt, at Familieretsdirektoratet havde vedlagt en kopi af advokatens skrivelse samtidig med orienteringen af den anden part.

(J. nr. 1987-535-62).

A klagede over, at Familieretsdirektoratet havde ændret Storstrøms Statsamts og Familieretsdirektoratets tidligere afgørelser vedrørende begyndelsestidspunktet for hendes forpligtelse til at betale bidrag til sine og B's to børns underhold.

Det fremgik af sagens akter at samlivet mellem A og B blev ophævet den 20. februar 1985, da A fraflyttede hjemmet. Ved Køge Rets dom af 20. januar 1986 blev A og B skilt bl.a. på vilkår, at B fik forældremyndigheden over børnene. Vilåret blev ved dom af 24. april 1986 stadfæstet af Østre Landsret.

I skrivelse af 27. april 1986 anmodede B Storstrøms Statsamt om at pålægge A med virkning fra den 20. februar 1985 at betale bidrag til børnenes underhold. Han vedlagde udskrift af Køge Rets dom af 20. januar 1986.

Statsamtet forelagde ansøgningen for A, idet statsamtet anmodede hende om en udtalelse specielt under henvisning til, at B havde ansøgt om bidrag fra den 20. februar 1985.

Under en telefonsamtale den 26. maj 1986 samt i skrivelse af 3. juni 1986 modsatte A sig, at hun blev pålagt bidrag med tilbagevirkende kraft. Hun

henviste bl.a. til, at B havde forbudt hende at tage børnene med ved samlivsophævelsen.

Ved resolution af 23. juni 1986 pålagde statsamtet A med virkning fra den 27. april 1986 at betale det for en moder til enhver tid gældende normalbidrag til hvert af børnenes underhold.

B klagede til Familieretsdirektoratet over statsamtets afgørelse for så vidt angik tidspunktet for bidragenes betaling. Han anmodede om bidrag fra den 20. februar 1985.

I skrivelse af 4. september 1986 meddelte Familieretsdirektoratet, at direktoratet ikke fandt grundlag for at ændre statsamtets afgørelse. I skrivelse af 26. september 1986 meddelte Familieretsdirektoratet B en begrundelse for direktoratets afgørelse. Familieretsdirektoratet henviste til, at B's ansøgning om bidrag var indgivet ca. 1 år og 2 måneder efter samlivsophævelsen og ca. 3 måneder efter skilsmissen.

I skrivelse af 23. oktober 1986 anmodede B's advokat Familieretsdirektoratet om genoptagelse af sagen. Advokaten gjorde i den forbindelse direktoratet bekendt med Østre Landsrets dom af 24. april 1986.

I skrivelse af 11. november 1986 orienterede Familieretsdirektoratet A om, at B havde anmodet om genoptagelse af sagen og nu gjort direktoratet bekendt med Østre Landsrets dom. Familieretsdirektoratet meddelte samtidig A en frist til at fremkomme med yderligere bemærkninger til sagen. Direktoratet vedlagde ikke kopi af advokatens skrivelse.

I skrivelse af 19. november 1986 meddelte A Familieretsdirektoratet, at Østre Landsrets dom var en stadfæstelse af Køge Rets dom.

I skrivelse af 18. december 1986 meddelte Familieretsdirektoratet, at direktoratet efter en fornyet gennemgang af sagen, særligt det først nu af advokaten oplyste vedrørende Østre Landsrets dom, fandt det rettest, at bidragene til børnenes underhold blev fastsat med virkning fra den 27. april 1985. I skrivelse af 30. januar 1987 meddelte direktoratet A en begrundelse for afgørelsen. Direktoratet anførte heri bl.a. følgende:

»...

Familieretsdirektoratet må efter de nu foreliggende oplysninger lægge til grund for afgørelsen, at ansøgningen af 27. april 1986 er fremsat ca. 1 år

og 2 måneder efter samlivsophævelsen den 20. februar 1985, 3 måneder efter byretsdommen den 20. januar 1986 og 3 dage efter landsretsdommen den 24. april 1986.

Familieretsdirektoratet har således fundet, at ansøgningen er fremsat umiddelbart efter, at forældremyndigheden over børnene endeligt var afgjort.

...«

I klagen til mig fremsatte A bemærkninger til advokatens skrivelse, som statsamtet efter anmodning havde sendt hende kopi af.

I en skrivelse til A udtalte jeg følgende:

»Efter § 13, stk. 1, i lov om børns retsstilling er forældrene hver især forpligtet til at forsørge barnet. Opfylder en af forældrene ikke forsørgelsespligten, kan statsamtet pålægge den pågældende at udrede bidrag til barnets underhold, jfr. § 13, stk. 2.

Det er efter lovens § 18, stk. 2, den, der afholder udgifterne til barnets forsørgelse, der har ret til at kræve bidrag fastsat. Efter børnelovens § 16, stk. 2, kan (børne-)bidrag kun, når særlige grunde taler derfor, pålægges for en tid, der ligger mere end 1 år forud for begæringens fremsættelse.

Som nævnt af Familieretsdirektoratet i bl.a. skrivelsen af 30. januar 1987 til Dem vil fastsættelse af underholdsbidrag for en tid, der ligger 1 år forud for ansøgningen, efter statsamternes og Familieretsdirektoratets praksis alene kunne ske, såfremt ansøgningen herom fremkommer i nogenlunde nær kontinuitet med den ændring i barnets situation, der kan begrunde fastsættelse af bidrag, f.eks. samlivsophævelse, separation eller skilsmisse.

Denne praksis kan ikke give mig anledning til bemærkninger.

Det kan heller ikke give mig anledning til bemærkninger, at Familieretsdirektoratet ved vurderingen af, hvorvidt (B's) ansøgning er fremkommet i nogenlunde nær kontinuitet med den ændring i barnets situation, der kan begrunde fastsættelse af bidrag, har lagt Østre Landsrets dom, hvorved forældremyndigheden blev endeligt afgjort, til grund.

Jeg finder på denne baggrund ikke at kunne kritisere, at Familieretsdirektoratet fandt det rettest, at bidragene blev fastsat med virkning fra den 27. april 1985.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt Familieretsdirektoratet burde have vedlagt en kopi af advokatens skrivelse af 23. oktober 1986 samtidig med direktoratets skrivelse af 11. november 1986 til Dem, skal jeg bemærke følgende:

Der er ikke i loven om børns retsstilling fastsat nærmere regler om partshøring (kontradiktion). Først med forvaltningslovens ikrafttræden den 1. januar 1987 er der fastsat almindelige regler om partshøring, jf. navnlig lovens § 19. Reglerne heri er imidlertid i alt væsentligt blot en kodificering af en også tidligere alment anerkendt retsgrundsætning om partshøring.

Specielt om partshøring i familieretlige sager kan henvises til ombudsmandens beretning fra 1974, s. 311-15.

I det foreliggende tilfælde orienterede Familieretsdirektoratet Dem om den konkrete oplysning fra (B's) advokat (Østre Landsrets dom af 24. april 1986), der var baggrunden for direktoratets genoptagelse af sagen.

Jeg ville have fundet det ønskeligt, om Familieretsdirektoratet havde vedlagt en kopi af advokatens skrivelse samtidig med direktoratets orientering af Dem i skrivelser af 11. november 1986. Jeg bemærker herved, at hensynet til en part i familieretlige sager, herunder navnlig samværs- og bidragssager, tilsiger, at parten i videre omfang bliver gjort bekendt med oplysninger og synspunkter fra den anden part, uanset om de måtte være af betydning for sagens afgørelse, at det ikke kan udelukkes, at parten går ud fra, at oplysninger har (haft) betydning for sagens afgørelse, og at forvaltningslovens regler, herunder reglerne om partshøring, kun kan betragtes som minimumsregler.

Jeg har gjort Familieretsdirektoratet bekendt med min opfattelse, men foretager herudover ikke videre i sagen. Jeg henviser herved til, at det som nævnt var oplysningen om Østre Landsrets dom, der var anledning til Familieretsdirektoratets genoptagelse af sagen, og at direktoratet gjorde Dem bekendt hermed i skrivelser af 11. november 1986 til Dem.

...«